

dictàmens. Els locutors de ràdio i televisió cantaven els gols atribuint-los a un nombre de dorsal. “Veig a la televisió com els jugadors de futbol a Europa llueixen els seus noms a la samarreta. Això aquí és impossible: Gaddafi no permetia cap més figura que la seva”, explica Abdel, un jove refugiat de Ras Lanouf que observa l’evolució de la guerra des del vestíbul d’un hotel.

Maria Dolors Solà és una lleidatana que fa vint que viu a Bengasi: “Al final, ja li havia agafat certa simpatia, a aquest home: tot era tan surrealista! Esperava el dia del seu aniversari per a veure a la televisió el missatge que adreçava al seu poble. Vaig riure molt el dia que va anunciar que a partir d’aquell moment els llibres eren lliures d’anar on volguessin. Des del balcó va començar a llançar passaports a la gent que l’aclamava.”

Aquestes mesures igualment podien tractar-se d’aspectes sobre l’educació, la salut, les cotitzacions socials... “Fins i tot a la meva nòmina hi apareixia un 11% de contribució salarial dedicada a les armes de l’estat!”, explica rient Waheep, un venedor de roba que fa una setmana que va retornar del front de Brega. Som un país més ric que Qatar [un aliat d’excepció del govern rebel]; ara és possible de refer les coses d’una altra manera.” Abdelha, un jove d’Oujhla refugiat a Bengasi, reflexiona mentre camina pel passeig: “En tots aquests anys, veus cap indret on hagin anat a parar els nostres diners?” Abdelha ha après anglès a partir de les sèries televisives en versió original. L’aprenentatge d’idiomes va ser suspès a les escoles. L’assignatura del Llibre Verd (el manifest fundacional del règim) va ocupar les hores lectives.

Una profunda insatisfacció per no haver sabut aturar el règim es respira en l’ambient. Ara, però, hi ha la convicció que, encara que sigui amb una guerra, Gaddafi és el principal escull del progrés del país. “Paguem amb la sang dels nostres fills el preu d’aquesta nova Líbia”, explica Omar, un jove de Bengasi. Es mostra expectant sobre els progressos del front i l’entrada dels rebels a la rodalia de Trípoli. “Abans de la fi del ramadà [31 d’agost], celebrem la fi del dictador”, assegura.

Sergi Franch

FRANCESC PARÉS/ SERGI GRAU

La gent celebra la captura a Trípoli del fill i hereu de Moammar al-Gaddafi, Saïf al-Islam, a la ciutat rebel de Bengasi, el 22 d’agost prop passat. L’endemà Saïf al-Islam va reaparèixer lliure.

La nova Líbia

El Consell Nacional de Transició (CNT) mirarà d’atendre, molt especialment, els afers estrangers, un cens de la diàspora –molts exiliats ara hi han tornat– i les relacions econòmiques, els temes que ara es consideren més complexos i urgents de resoldre. Analitzem qui forma el CNT i d’on provenen.

Ha nascut una nova Líbia, a partir de la revolta del 17 de febrer. Una ciutat paradigma d’aquest procés és Tubruq. Amb 133.000 habitants, aquesta antiga colònia italiana va ser un important enclavament portuari durant la Segona Guerra Mundial. Avui és la capital del districte d’al-Butnan, la més oriental del país. El setge de la ciutat i el port és recordat com el més important en aquell conflicte, després de Stalingrad. Avui, el port manté vestigis de les construccions europees de la guerra, però amb modificacions: ser-

veix per a transportar el cru que arriba des de les regions del sud, al desert. A més, té una important refinaria i una central tèrmica a la mateixa badia que no han aturat l’activitat, tret d’unes setmanes.

La revolta a Tubruq va ser cosa d’hores, curiosament. Un parell. Suficients per a desarmar els policies que miraven d’aturar les protestes. Els joves concentrats que tenien coneixement de què passava a Bengasi van destruir tota imatge i vestigi del govern. El monument del Llibre Verd a la plaça amb el

mateix nom va ser enderrocat. Ens ho explica Nizar Aljele, un jove advocat vingut d'Anglaterra i que aquells dies era a la ciutat. No se n'ha tornat a anar. “Quan vam saber que a Bengasi disparaven contra gent innocent que només es manifestava, els ànims es van encendre.” Els comandaments militars de Tubruq es van afegir a la revolta, denunciant immediatament el govern.

Explica el relat dels fets de Bengasi i com es van viure des de la seva ciutat. “De sobte, militars que ningú no havia vist mai van arribar com salvatges. ‘Qui sou vosaltres?’”, explica mentre recorda com es trucava contínuament amb un amic seu a Bengasi. Obertes les casernes, van saber que a la capital de la Cirenaica no hi havia armes per a respondre. “Des de Tubruq, al-Baida, Dharna,... vam carregar furgonetes amb armes per a ajudar.” Darrere les Toyota Pick-up que marxaven cap a Bengasi quedava hissada la bandera de la independència, la de la nova Líbia que seria emblema de la revolta.

Algunes altres ciutats van afegir-se immediatament a la costa de la Cirenaica. És el cas de Dharna o al-Baida. Aquesta darrera amb presència important de la confraria dels sanussi, una important família (tribu) amb arrels antiquíssimes basades en el sufisme, una variant austera de l'islam. Per aquest

motiu, Saïf al-Islam, fill de Gaddafi, va denunciar a la televisió pública que la intenció dels rebels no era sinó establir un emirat dependent d'al-Qaida a Líbia. A al-Baida van ser penjats dos guàrdies acusats d'haver disparat contra la gent a la jornada de manifestacions de dos dies abans.

No es compten amb xifres oficials els morts a les manifestacions de Trípoli i Misrata, la primera i segona ciutats del país, respectivament. Jalal, un home prim de quaranta anys, es passeja amb croses per Bengasi. Va ser disparat en una cama i posteriorment dut a un hospital de Tunísia. Ve de Trípoli i es trobava en una manifestació quan, de sobte, “vam començar a sentir trets que eren de foc real. La policia ens disparava. Era de bojós. Vaig tenir sort de poder arribar a Tunísia”. Jamal espera que la seva cama infectada pugui ser tractada a Europa. “Vull anar a Itàlia.” L'acompanya des de fa pocs dies un amic que ha sortit de l'hospital. Duu les radiografies del seu braç apedaçat amb pròtesis de platí.

Líbia és un país enorme amb poc més de cinc milions d'habitants. Els libis matisen aquestes dades, però: “Dos d'aquests milions són egipcis; la resta, tunisians, algerians, txadians, nigerians...”, ens explica Salhe Gawan, un jove que aprofita com molts la conne-

1. Familiars d'un militar rebel assassinat el segon dia de la revolta. **2.** Celebració dels sis mesos del començament de la revolta a la

xió wi-fi d'un hotel. Té sobre la taula una carpeta farcida de documents i fotocòpies. Li han encarregat de posar sobre paper les funcions del nou govern provisional que haurà d'encarrilar el futur. Afers estrangers, cens de la diàspora i relacions econòmiques són les més complexes.

plaça Catliva de Bengasi. **3.** Representants de les tribus nòmades del país amb la revolta, el 17 d'agost. **4.** La mateixa nit, a la plaça de la Llibertat, de Bengasi: després de la celebració de mig any de revolta, arriba el descans.

La diàspora i els joves com Salhe, organitzat després de la revolta del 17 de febrer, hi tenen coses a dir, en la construcció d'aquest nou país. La política de la *Líbia lliure* avui la tenen al cap advocats defensors de drets humans, professors universitaris i, sobretot, molts professionals vinguts de

l'estranger. Ebrahim, un arquitecte de 32 anys, assenyalava enmig de la multitud un home elegant amb gel·laba. "És Wanise Mabruk, un important enginyer que treballava fora i que va tornar al país abans de la revolta. A ell li devem la revolució. Ens va dir que la porta de la llibertat era oberta." Així mateix,

professionals vinguts de l'estranger són tractats com a referents i garanties necessàries per a oxigenar una dinàmica política poc arrelada. Nizan, el jove advocat de Tubruq, fa una cara estranya quan hom li demana per grups polítics a Tubruq. La ciutat, des del 17 de febrer, ha engegat una publicació, ha constituït

FRANCESCO PABRES/SERGEI GRAU

La plaça de la Llibertat de Bengasi, plena de gom a gom, esperant l'anunci de la caiguda de Moammar al-Gaddafi, el 21 d'agost prop passat.

una associació de joves que té atribucions sobre el comú, organitza el cens per a les properes eleccions, ha organitzat i manté en antena una emissora de ràdio..., “experiències impossibles amb el règim” ens diu. “Però no es pot entendre la política en aquest país com es podria fer a Anglaterra o a França. Això no ha existit mai i serà difícil de veure aquí dinàmiques semblants”, diu.

El consell de joves participa directament amb un membre dins el consell local. Iag Frag Iassen, un avi de 84 anys, és el cap del consell d'aquest po-

ble de poc menys de 135.000 habitants. “Després de la constitució del Consell Nacional de Transició [el govern provisional amb seu a Bengasi] van escollir diverses persones provinents de grups ben diferents, amb professions diferents: enginyers, professors...; dones i homes. Després, la gent de la plaça, del poble, la gent revolucionària va començar a escollir els membres del consell” explica. L'experiència del consell local de Tubruq és similar a la de més poblacions controlades pels rebels.

Aquesta dinàmica ha estat transmesa també al nucli del Consell Nacional de Transició, que pretén encarrilar el procés democratitzador del país a partir d'un full de ruta compartit amb els qui denuncien el règim de Gaddafi. El perfil d'alguns dels seus membres destacats assenyala què podria ser la *Libia lliure*. El president del CNT és Mustafà Abdel Jalil, que havia estat jutge magistrat del Tribunal d'Apel·lació, nomenat ministre de Justícia el 2007 i que intentà dimitir el 2010 quan no pogué resoldre la qüestió dels presoners polítics.

Com a portaveu del CNT, Abdel-Hafiz, l'advocat de drets humans que va representar les famílies de les víctimes de la matança d'Abu Salim el 1996.

A banda, dins el comitè executiu, Mahmud Jibril, que va participar amb un grup d'intel·lectuals abans de la revolta en el projecte "Visió de Líbia" amb l'objectiu d'establir un estat democràtic. A més, ex-aliats de Gaddafi com Omar Hariri, un dels oficials que participà en el cop d'estat contra el rei Idris I el 1969. Va ser nomenat cap d'Affers Militars i, posteriorment, fou empre-

sonat durant quinze anys. I encara, de la diàspora, es compta amb Mansour Saïf al-Nasr, membre de la Lliga de Líbia per als Drets Humans i del Front Nacional per a la Salvació de Líbia, un moviment d'oposició a l'exili. Sobre el paper del CNT fins a les eleccions, el president mateix ha defensat la continuïtat de l'organització, que acompanyarà el procés "fins a unes eleccions democràtiques, perquè la nostra trajectòria avala aquesta intenció".

Ara, però, l'organització del país necessitarà, a més, una orientació clara i assegurar la presència de veus autoritzades dels diversos sectors que representen el poder real. Si la revolució ha estat feta des de l'est del país pels joves, represaliats i professionals reformadors, a l'oest hi ha uns altres interessos. I les famílies de l'una banda i de l'altra no tenen relació, amb una separació pel que fa a territoris i amb una economia basada en sectors diferents. Caldrà veure què pensen i què diuen de tot aquest procés les persones que han participat en el règim, els sectors conservadors que no s'han manifestat i l'estructura que resta dels 42 anys de Gaddafi.

Mentrestant, a Bengasi, joves amb armelles reflectants recullen quantitats ingents de brossa dels carrers. Són voluntaris en un país on, des de fa sis mesos, les coses es fan només amb voluntariat. Uns altres són els encarregats d'adreçar-se als cotxes per a recollir les col·laboracions econòmiques. Els semàfors van reprendre el funcionament i posant en ordre el trànsit a mesura que avancen els dies. Deixen de ser-hi presents els civils que organitzen el pas de cotxes a les cruïlles de les avingudes. Els civils armats van desapareixent dels escenaris de la ciutat a mesura que es normalitza la situació del país. Soldats uniformats amb els *check points* improvisats els substitueixen. És el ritme de la normalitat que arriba, a poc a poc. Una campanya governamental dels rebels fa una crida a limitar la presència d'armes pels carrers. Durant la gran celebració, la festa va posar-hi una excepció. La quantitat d'armes portades pels adolescents fa pensar que el temps correrà a poc a poc. Molta feina a fer.

Sergi Franch

Esclat d'alegria

La plaça Verda de Trípoli, bastió del règim de Gaddafi, ha estat reba-tejada. Les tropes rebels de la *Líbia lliure*, en accedir fins al centre de Trípoli, van anomenar-la *plaça dels Màrtirs*. Eren passades les deu del vespre quan la cadena Al-Jazira va donar a conèixer l'avanç dels rebels i va esclatar d'eufòria. Literalment: es van unir a la festa de focs d'artifici els joves soldats vestits de civil vigilants a les avingudes de la ciutat, les Toyota Pick-up improvisades els darrers mesos com a vehicles de combat, homes sexagenaris que brandaven pistoles en l'aire... Amb aquests avisos, la notícia es va escampar per la ciutat. El col·lapse va ser monumental.

Un guàrdia abraça, amb el fusell a la mà, un dels pocs periodistes estrangers que passen a peu per la plaça. Les milícies formades per voluntaris passen feixugament les armes d'unes mans a unes altres oferint de compartir el buidatge del carregador a l'aire. S'ofereix a una dona gran també aquest gust, mentre la vigilen de prop. Una aglomeració d'adolescents cantant i ballant, cremant gasos d'esprai, coets... La plaça va emmudint aparcant tota atenció a la pantalla de televisió. Mans al cap i crits d'"Al·là és gran, Al·là és gran": diuen que han estat arrestats pels rebels tres dels fills de Gaddafi a Trípoli. Semblava impossible que aquell ambient pogués ser més intens.

A la teulada de l'antic edifici dels jutjats hi ha Fathi, un dibuixant amb la seva màquina de retratar. Es mira la gentada que no es pot ni moure per la plaça. "Sóc arquitecte i m'atreveixo a fer dibuixos, però no sóc capaç de trobar paraules per a explicar com em sento. Estem fent història. Aquest poble és meravellós. Havies estat abans a Líbia? Creu-me que mai no havia vist tanta gent abraçant-se, tants somriures junts."